

Schermen, Ontvochtiging en Energiebesparing

Een presentatie met resultaten en inzichten uit

Energlik

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energlik

Feije de Zwart
5 nov 2025

Kas Als Energiebron projecten

**KAS ALS
ENERGIEBRON**

Kijk | Kennis in je Kas
VOOR EEN DUURZAME VOORSPRONG

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

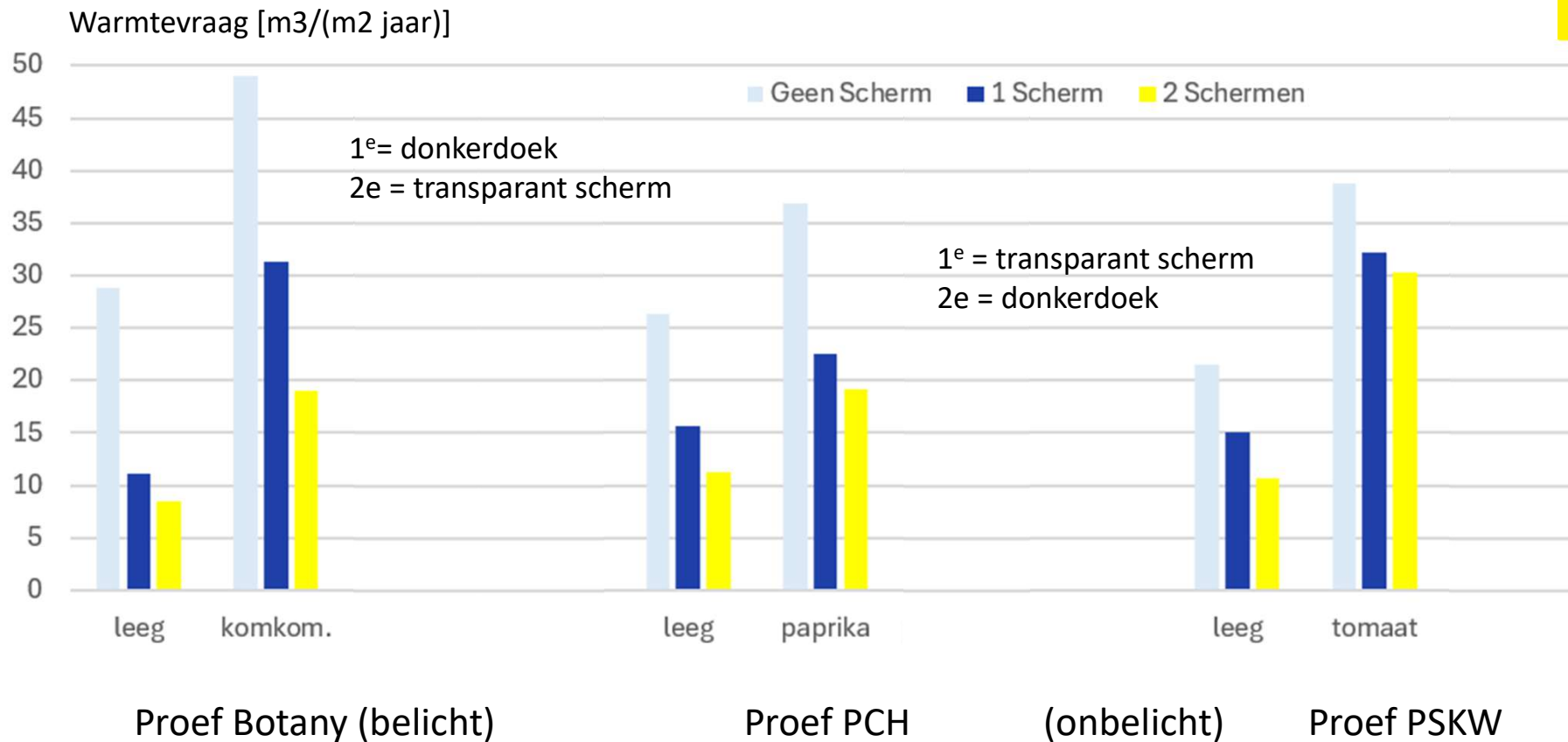
Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energlik

Schermen besparen energie

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

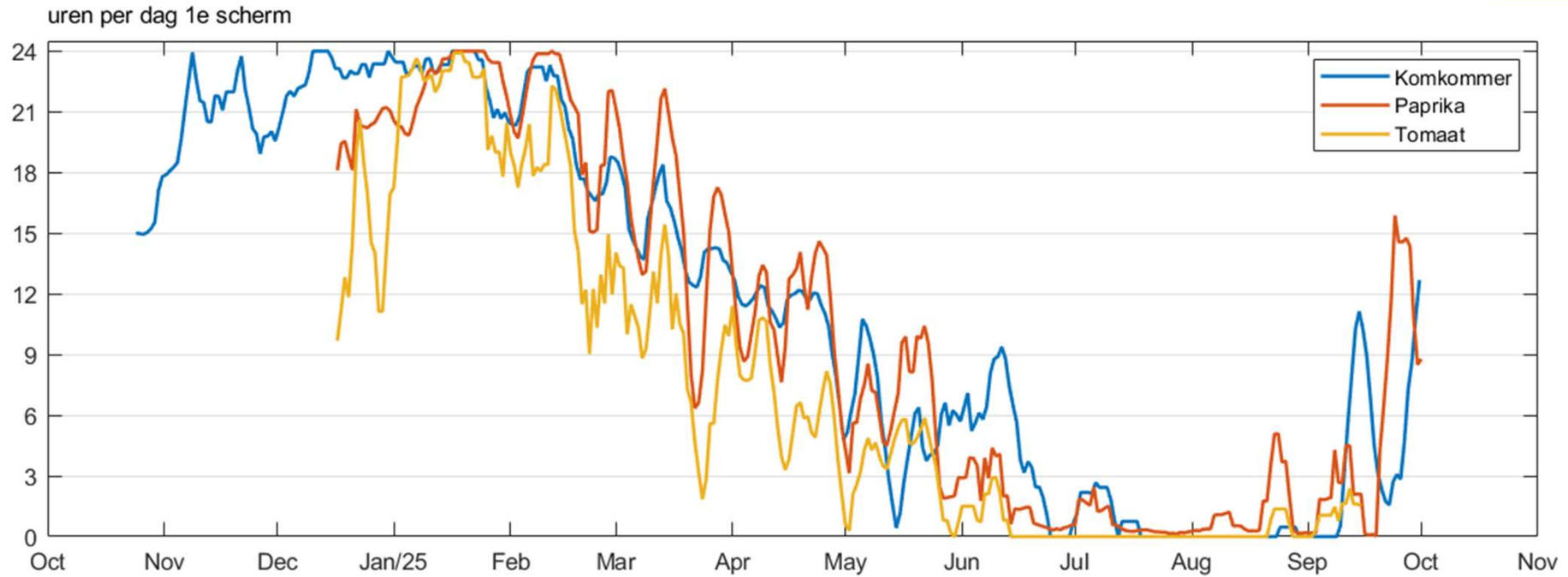

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Vooral het aantal uren gebruik is belangrijk

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

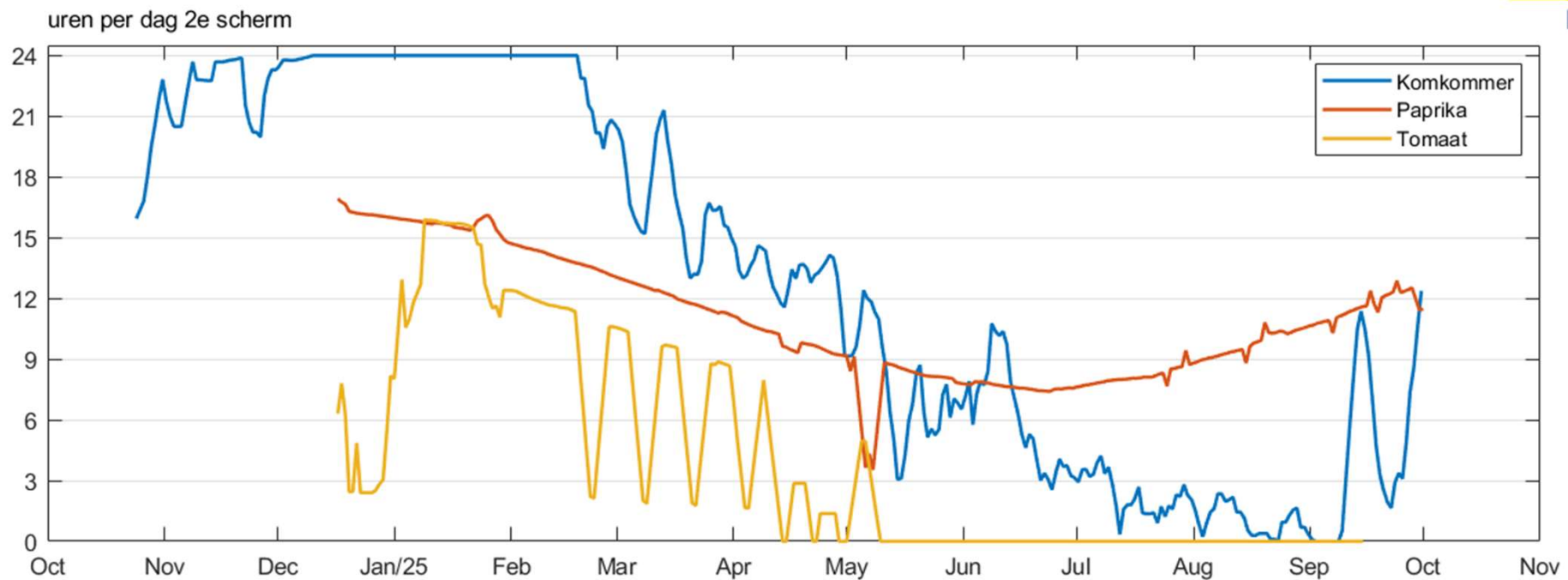

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Vooral het aantal uren gebruik is belangrijk

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

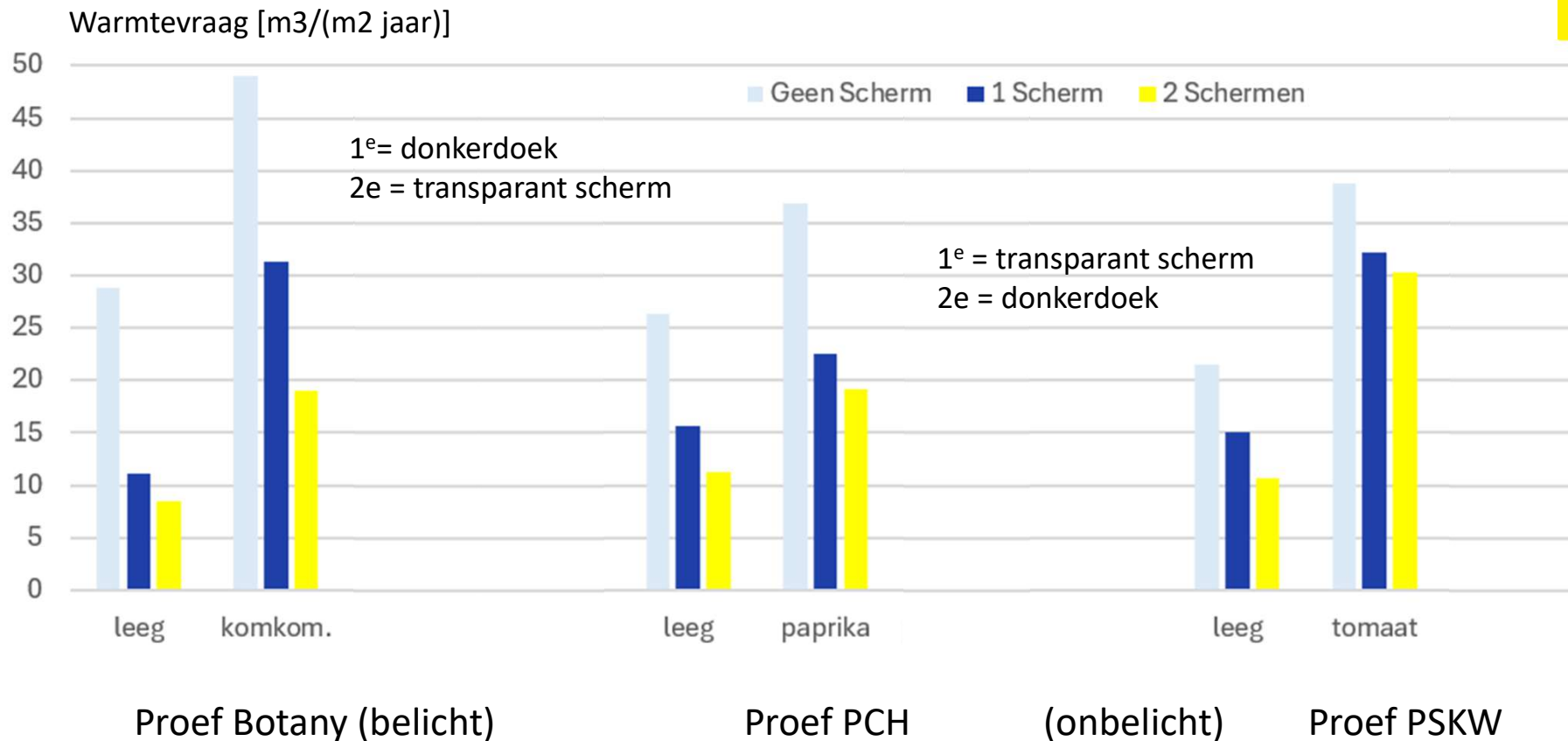

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Schermen besparen vooral bij veel gebruiksuren

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

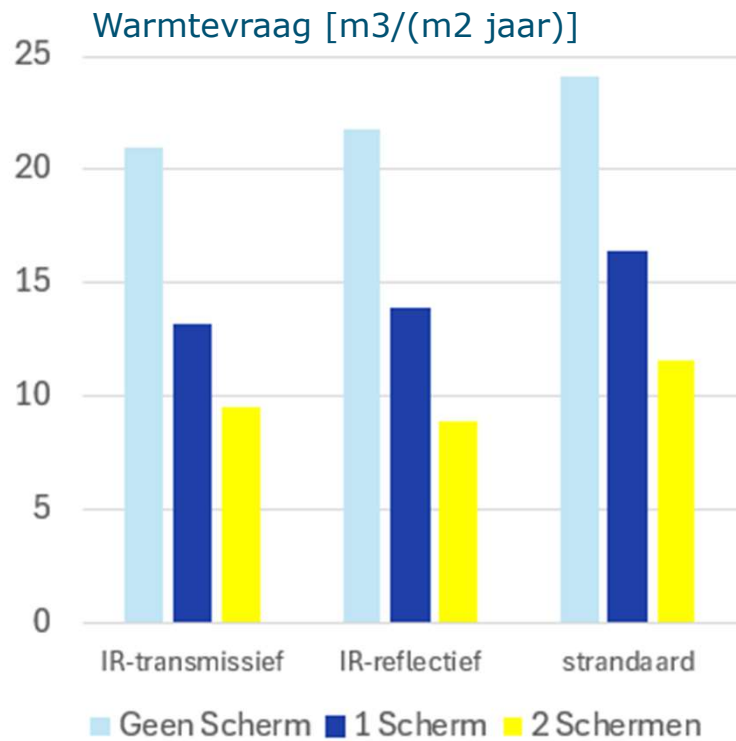
KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

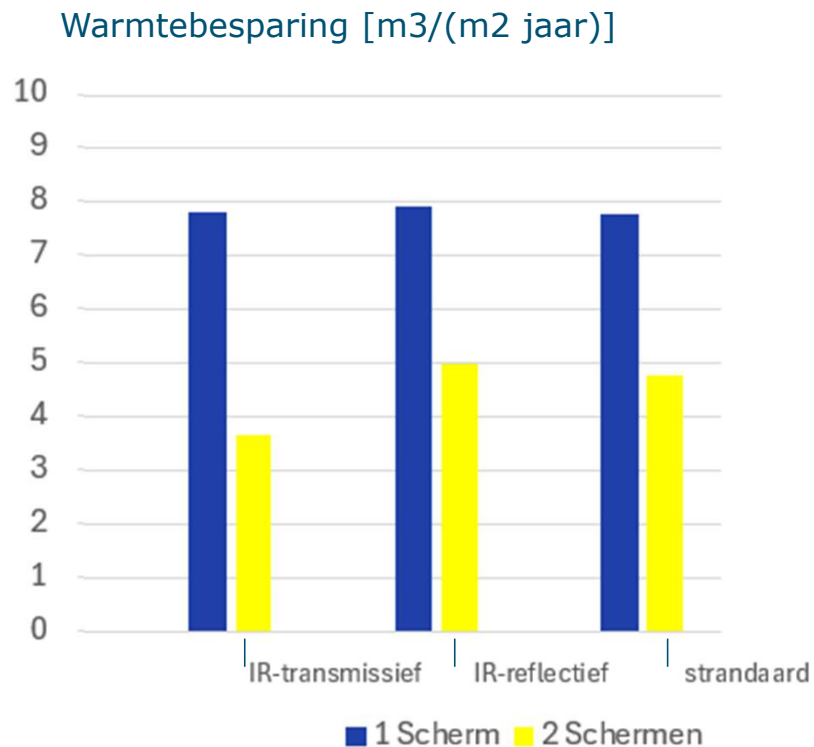
Soort scherm ook belangrijk

Project "Schermen met lowE goed idee"

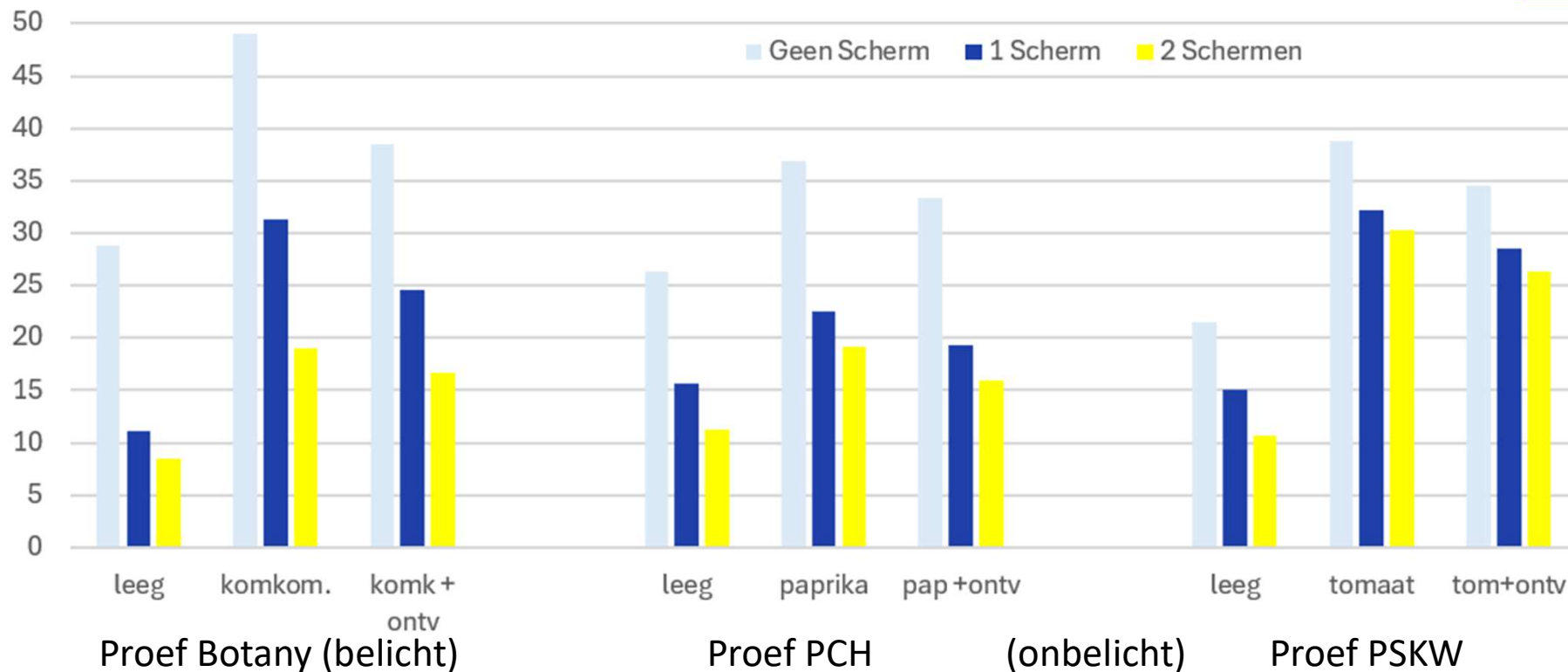
Soort scherm ook belangrijk

Project "Schermen met lowE goed idee"

Ontvochtiging verlaagt de warmtevraag verder

Warmtevraag [m3/(m2 jaar)]

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

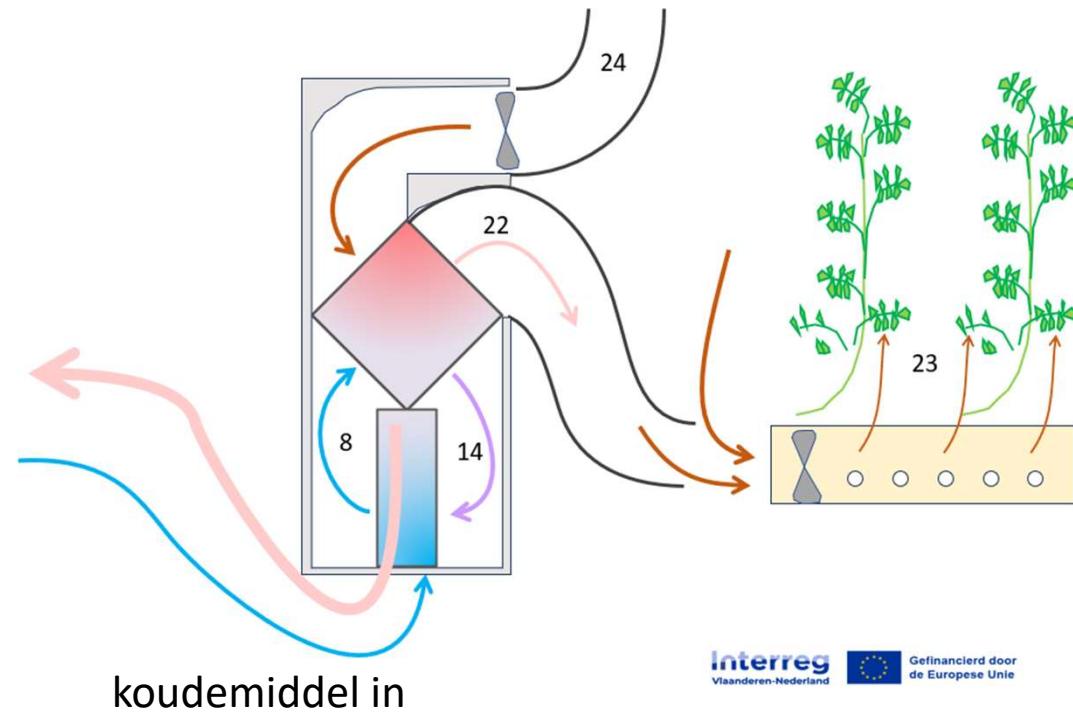
KAS ALS
ENERGIEBRON

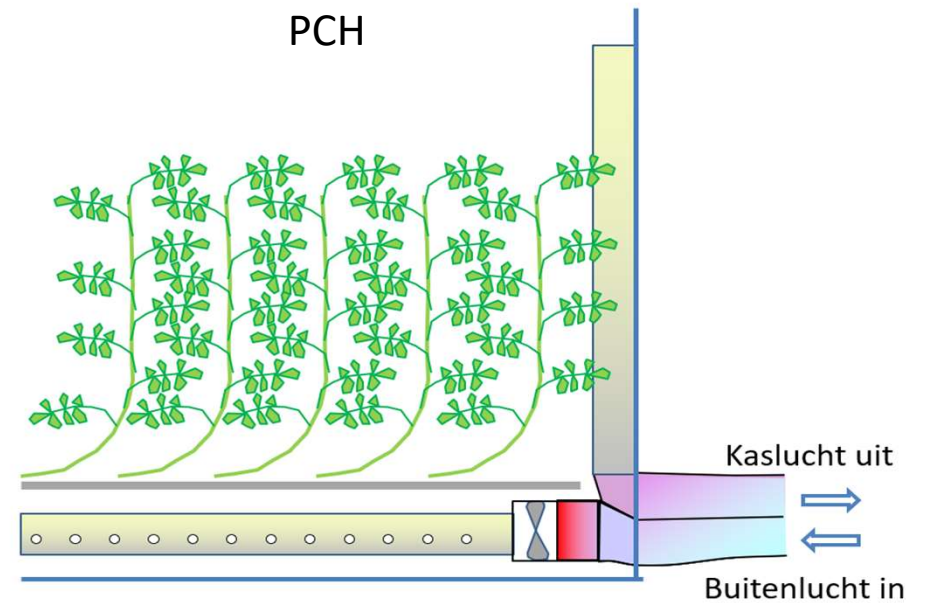
WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Twée verschillende types ontvochtigers

PSKW en Botany

PCH

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energlik

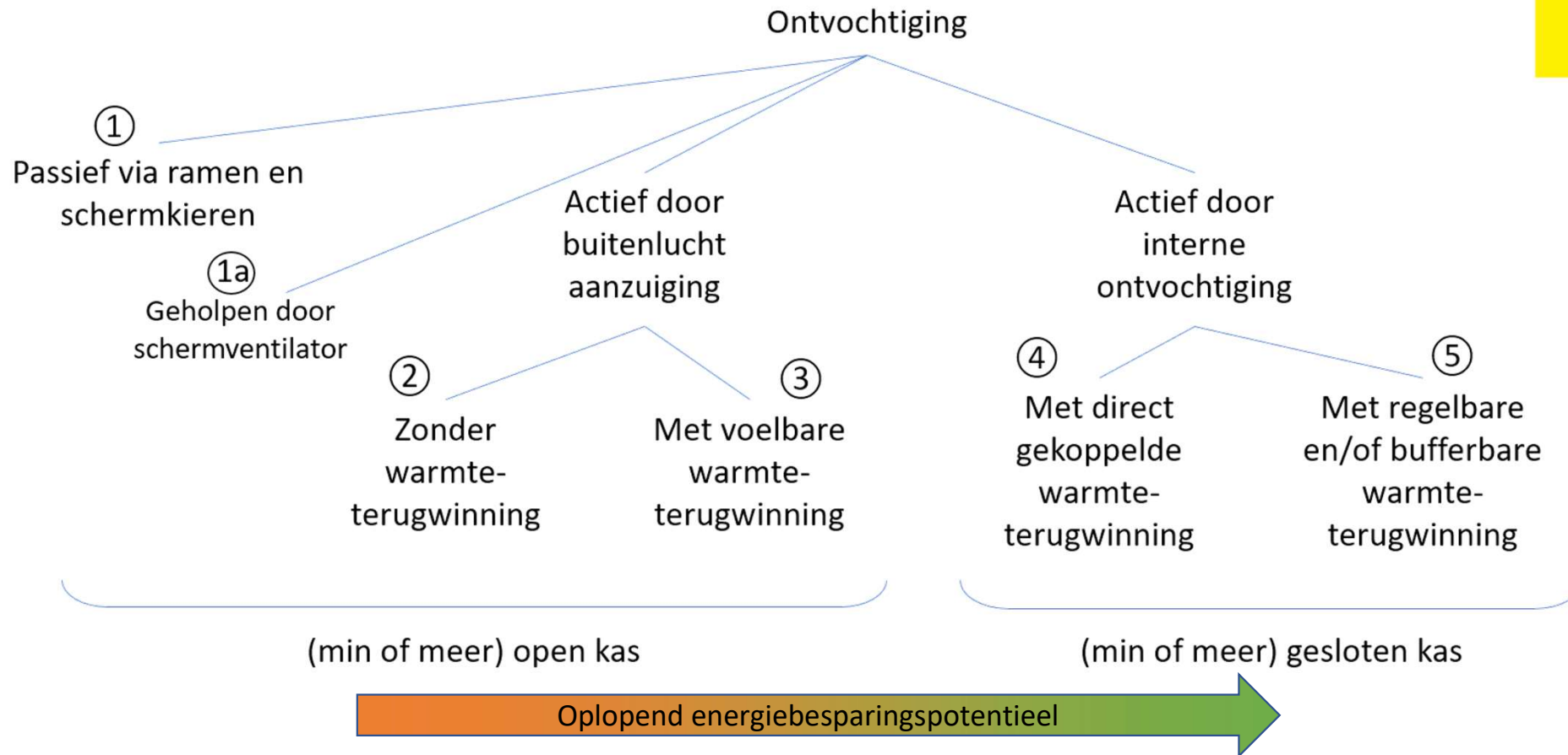

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

PCH → type 3, Botany → type 5

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energlik

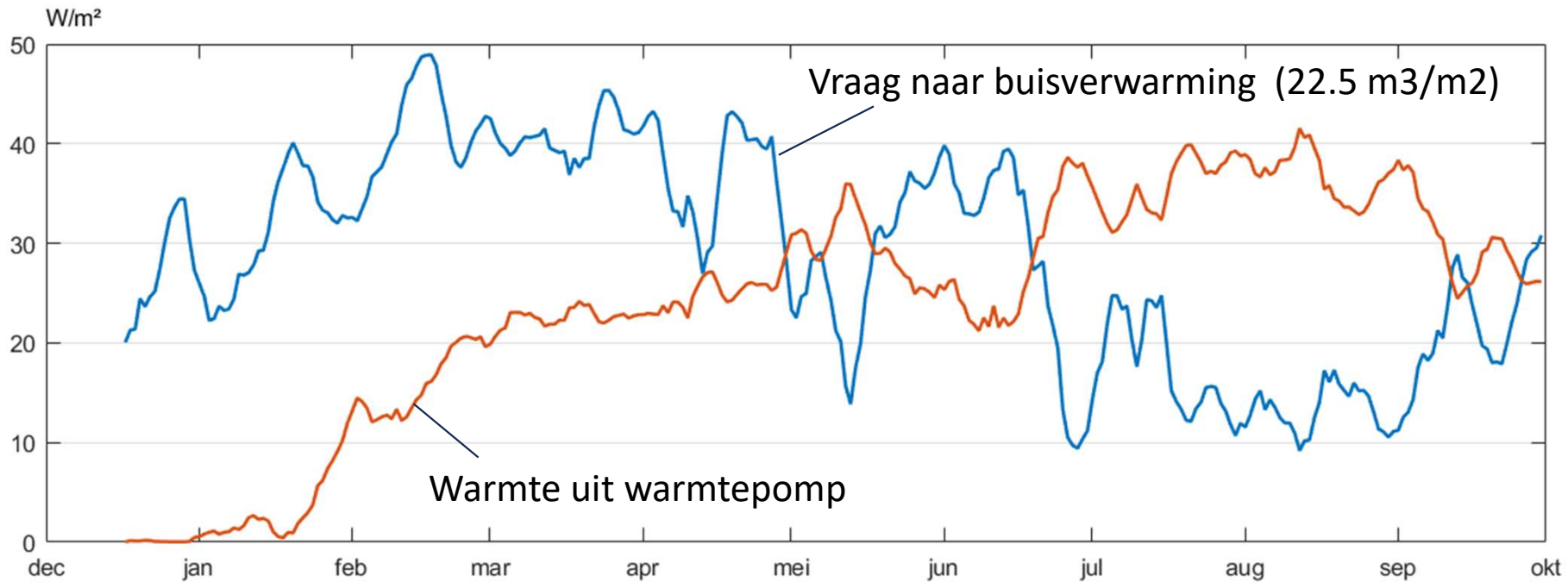

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

En met een warmtepomp ook warmtewinst

Bij gebruik zoals bij PSKW

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

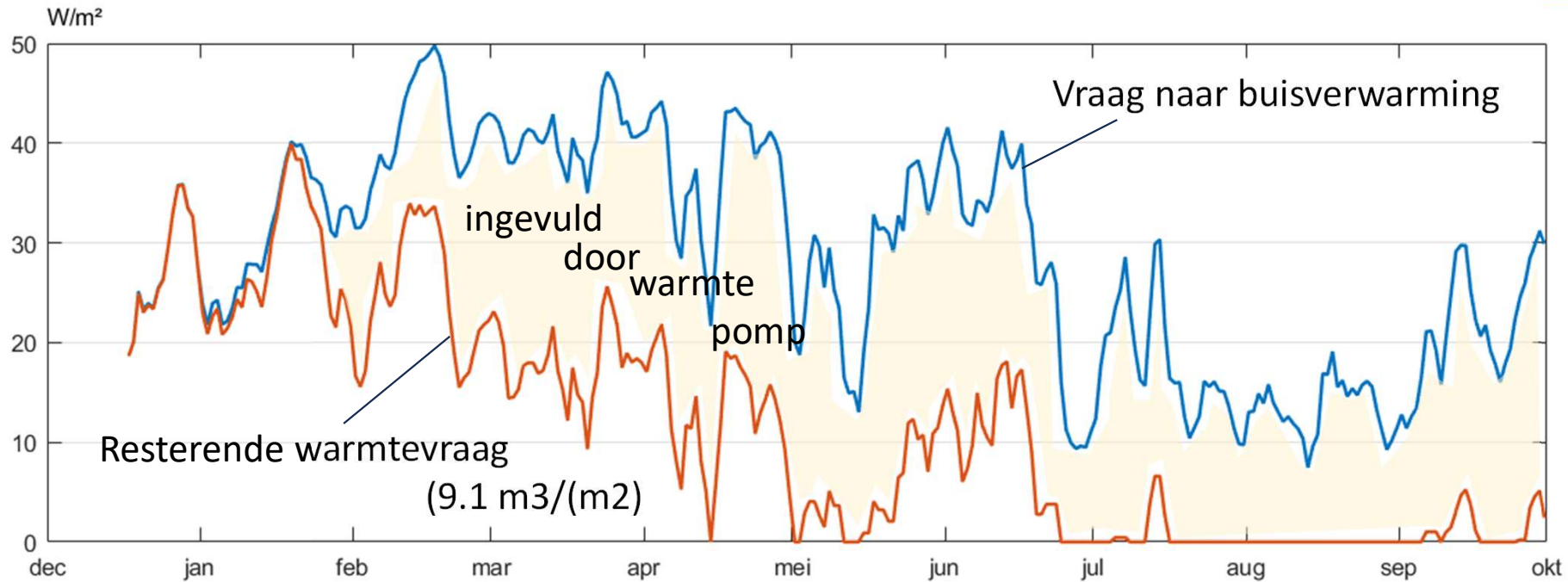

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

En met een warmtepomp ook warmtewinst

Bij gebruik in een tomatenteelt zoals bij PSKW

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

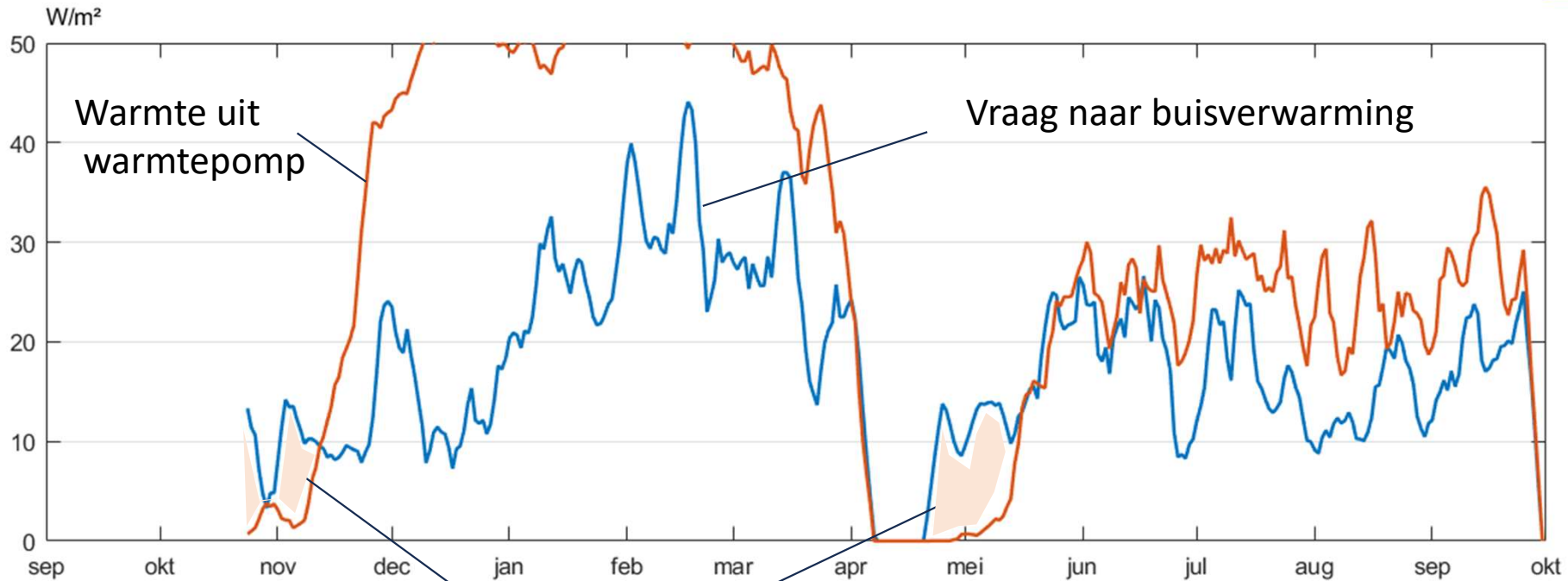

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

En met een warmtepomp ook warmtewinst

Bij gebruik zoals bij Botany

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

KAS ALS
ENERGIEBRON

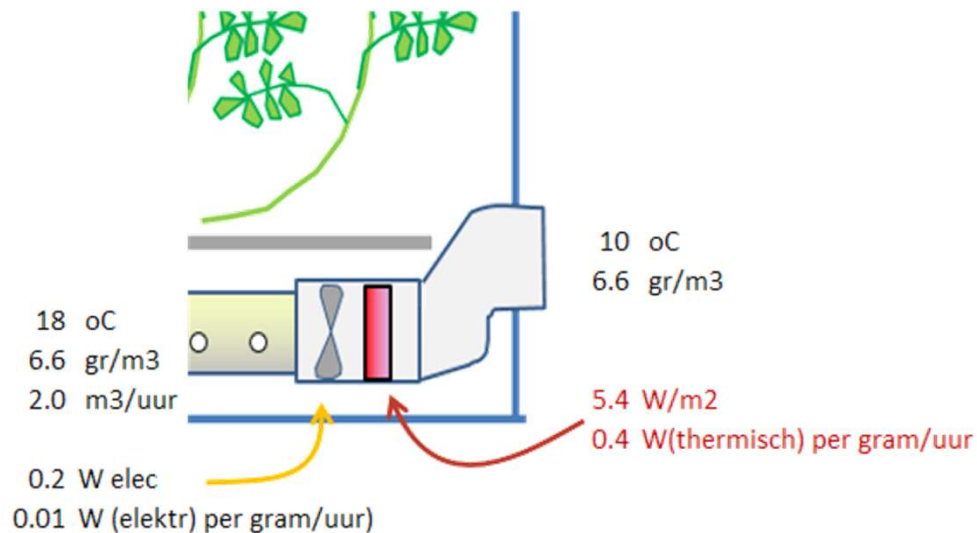
WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Een voorbeeld van voelbare warmteterugwinning

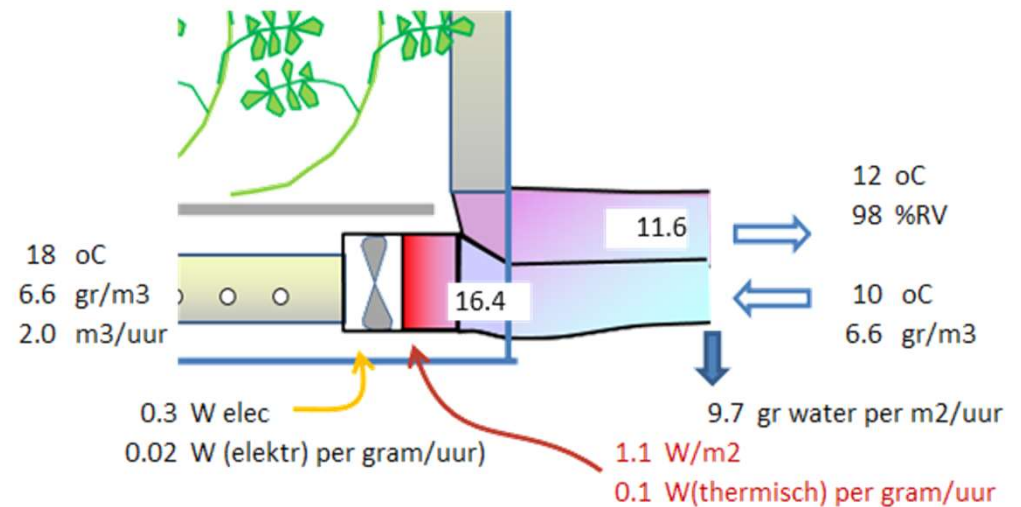
Gewenste vocht-afvoer 15 gr/(m² uur)

Kaslucht condities (Temp) 18 oC
(Vochtigheid) 90 %RV
(Abs vocht) 14.1 gr/m³

Buitenlucht condities (Temp) 10 oC
(Vochtigheid) 70 %RV
(Abs vocht) 6.6 gr/m³

zonder warmteterugwinning

met gedeeltelijke voelbare warmteterugwinning

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

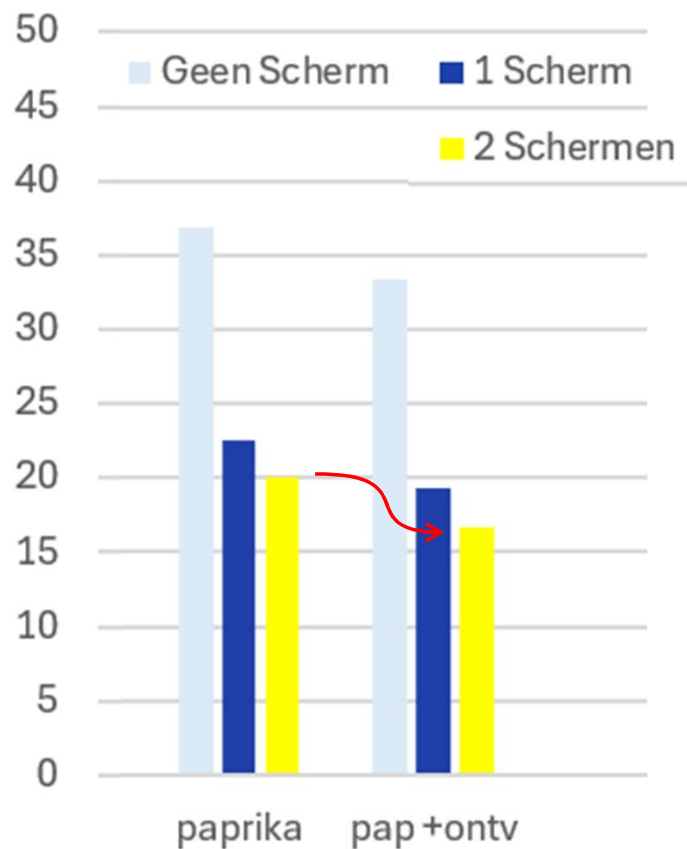

KAS ALS
ENERGIEBRON

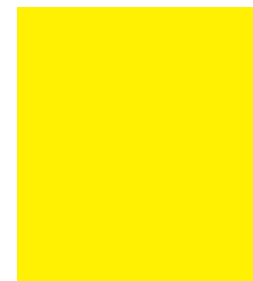
WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Ebesparing door terugwinnen voelbare warmte

Proef PCH

→ 3 – 4 m³/m² jaar

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

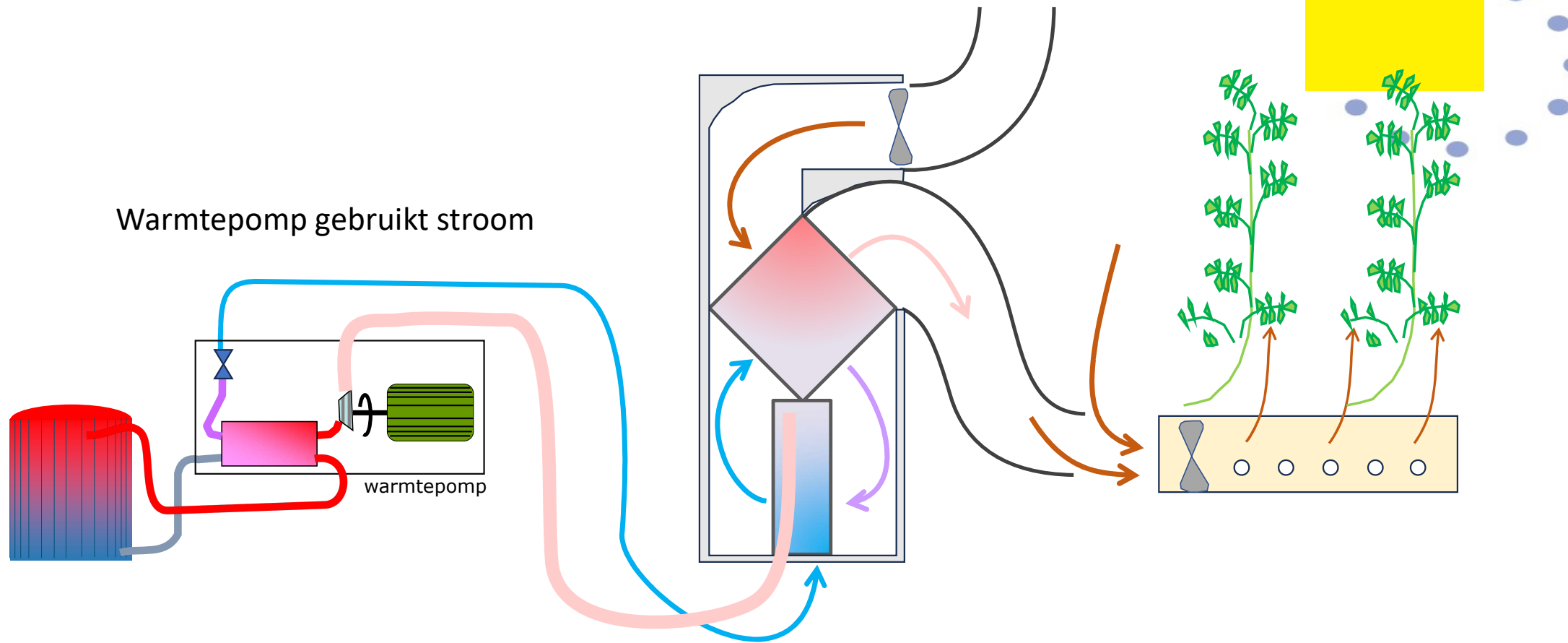

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Warmtepomp houdt latente warmte binnen

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Verdamping en ontvochtiging kosten warmte

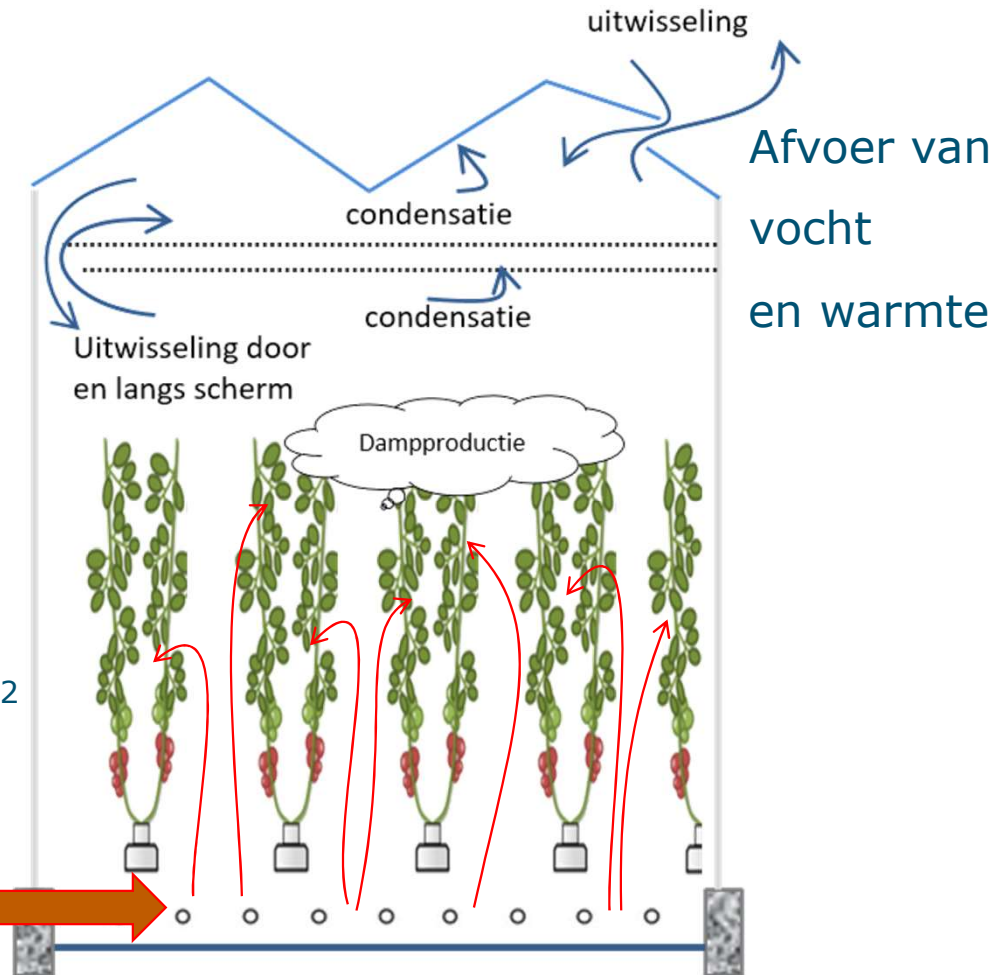
Verdampingsenergie (J/gr) sec. per uur

(eigenlijk $15 * 2450 / 3600 = 10.2$)

Verwarming nodig:

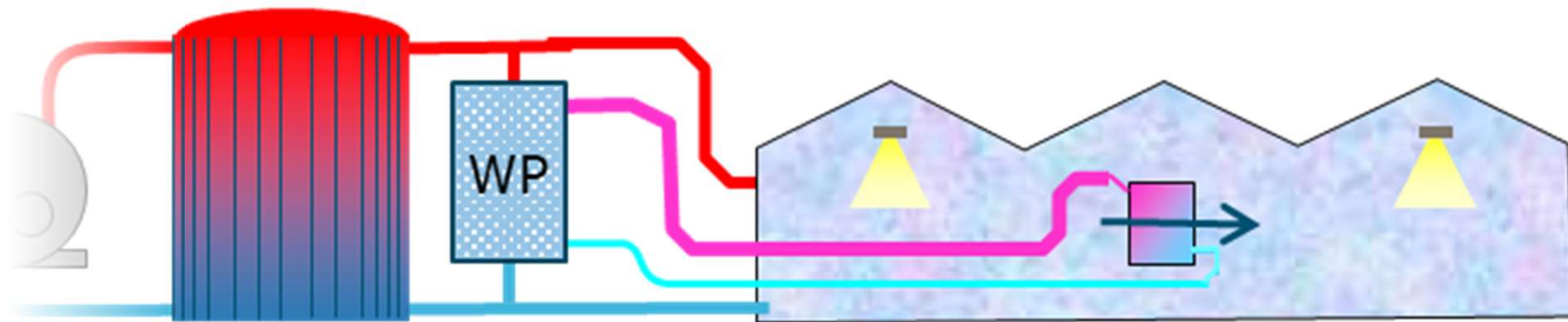
15 gr/(m² hr) verdamping vraagt 10 W/m²

en nog ≈ 6 W/m² bij afvoer

Latente warmte terugwinning: kringloop sluiten

Licht →
waterdamp →
ontvochtiging →
warmte (met behulp van WP)

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

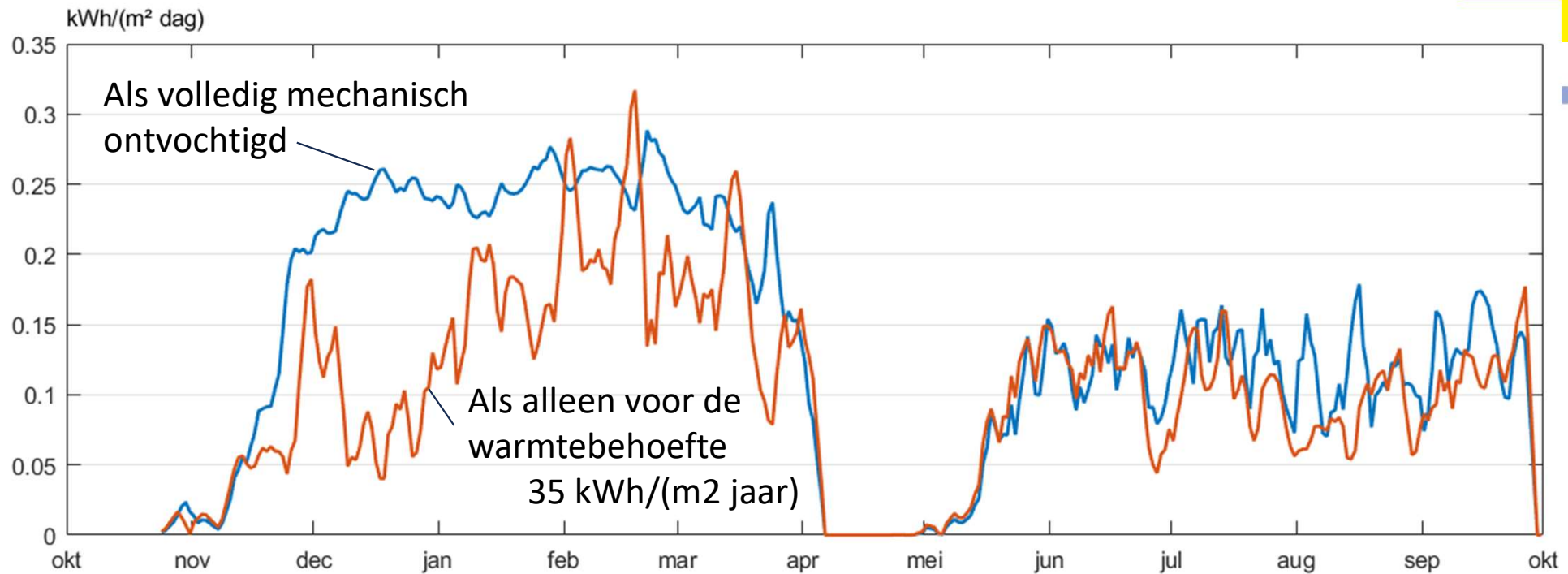

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Stroomverbruik warmtepomp

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

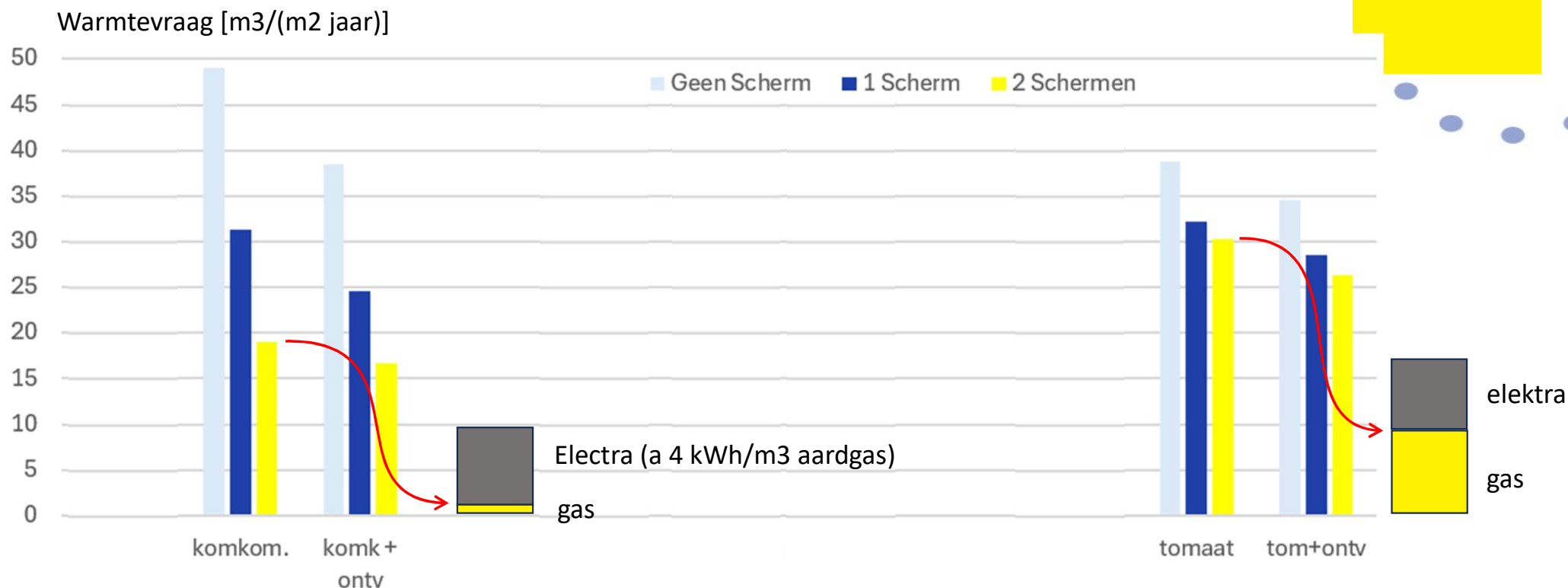

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Nog even in detail

Directe gasbesparing: 16.5 m3 met 35 kWh elektra

Directe gasbesparing: 21 m3 met 32 kWh elektra

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

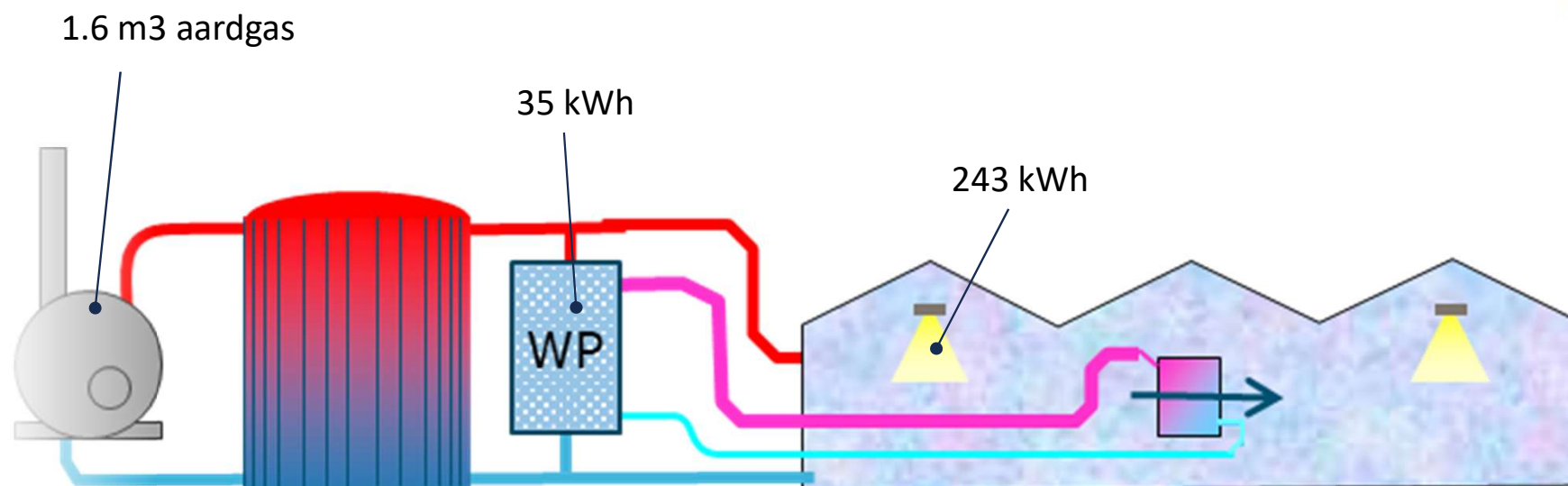
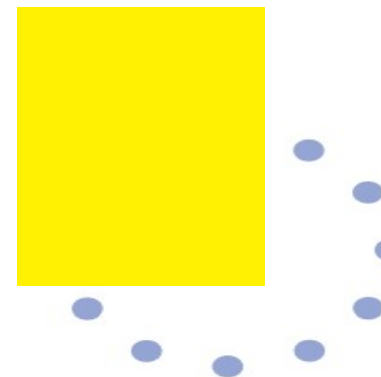

KAS ALS
ENERGIEBRON

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Nog even in perspectief met belichting

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energik

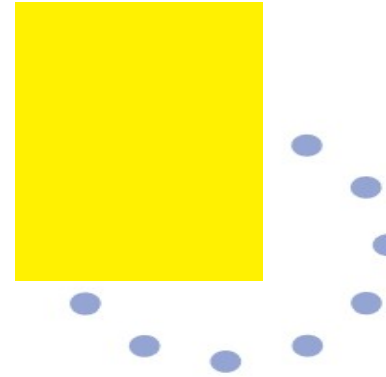
**KAS ALS
ENERGIEBRON**

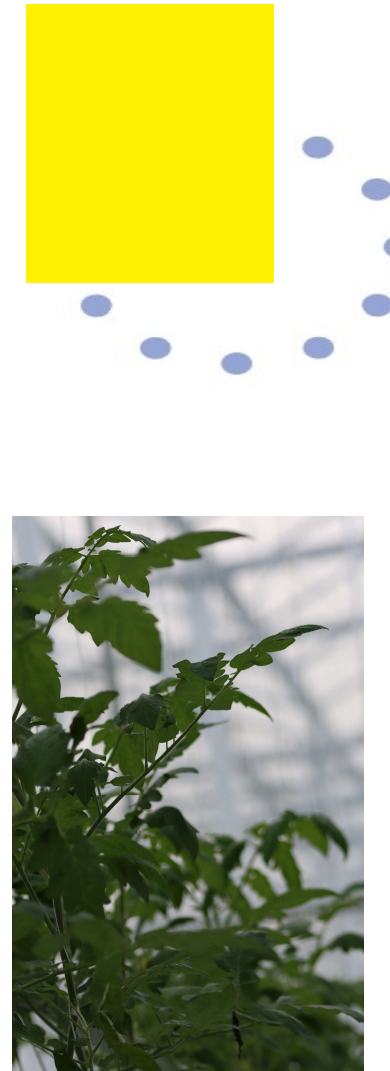
WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Conclusies

- Intensief schermen leidt tot grote reducties in de warmtevraag.
- In de Energik-proeven zien we geen of nauwelijks productieverlies
- Ontvochtiging met alleen voelbare warmteterugwinning geeft slechts beperkte verlaging van de warmtevraag.
- Substantiele verlaging van het gasverbruik kan gerealiseerd met gebruik van een warmtepomp. Gasloos telen is technisch goed mogelijk.
- In belichte teelten is ontvochtiging een goede kandidaat voor laagwaardige energie voor de warmtepomp

Hartelijk dank voor uw aandacht

Met de steun van:

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energlik

provincie limburg

Partners:

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Energlik

**KAS ALS
ENERGIEBRON**

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH